

PROCEDIMENTS PER A L'EXTRACCIÓ I RECOLLIDA DE MOSTRES

Taula de contingut

ANÀLISIS CLÍNQUES	4
1. NORMES PER A L'EXTRACCIÓ DE SANG	5
2. TEST O' SULLIVAN	7
3. CORBA DE GLUCÈMIA O TEST DE TOLERÀNCIA ORAL A LA GLUCOSA TTOG (GESTANTS).....	8
4. CORBA DE GLUCÈMIA O TEST DE TOLERÀNCIA ORAL A LA GLUCOSA TTOG (NO GESTANTS)	9
5. PROVA DE LA D-XILOSA.....	10
6. ORINA DE 24 h	11
7. ORINA RECENT	12
7.1 RECOLLIDA EN POT ESTÈRIL	12
7.2 .RECOLLIDA AMB EL KIT DE DOS TUBS	12
7.3 . ORINA PER A SEDIMENT MINUTAT	13
7.4 ORINA PER BK- LOWENSTEIN	13
8. FEMTA: COPROCULTIU I/O ESTUDI DE DIGESTIÓ	14
9. FEMTA: ROTAVIRUS I ADENOVIRUS.....	15
10. FEMTA : ESTUDI DE SANG OCULTA.....	16
11. FEMTA: ESTUDI PARASITOLÒGIC.....	17
12. FEMTA: CINTA DE GRAHAM PER INVESTIGACIÓ D'OUS D'OXIÜRS.....	18
13. ESPUT	19
14. EXSUDAT URETRAL.....	20
15. EXSUDAT VAGINAL-ENDOCERVICAL.....	22
16. EXSUDAT FARINGI.....	24
17. EXSUDAT ÒTIC.....	25
18. LESIONS CUTÀNIES PER A ESTUDI MICOLÒGIC.....	26
19. LÍQUIDS ORGÀNICS (ascític, pleural, sinovial). LÍQUID CEFALORAQUIDI.....	27
20. SEMEN: ESTUDI DE FERTILITAT.....	28
21. SEMEN: CONTROL POST-VASECTOMIA.....	29
22. SEMEN: CULTIU.....	30
23. SANG FRESCA: EXTENSIÓ PER A REVISIÓ AL MICROSCOPI	31
24. DETECCIÓ HELICOBACTER PYLORI	32
25. HEMOCULTIU.....	33
25.1. HEMOCULTIU ADULTS	33
25.2. HEMOCULTIU PEDIÀTRIC	34
26. SANG PER L'ANÀLISI DE CRIOGLOBULINES	35
ANATOMIA PATOLÒGICA.....	36

1.	BIOPSIES O PECES QUIRÚRGIQUES.....	37
2.	CITOLOGIES GINECOLÒGIQUES.....	38
3.	CITOLOGIA GENERAL.....	39
3.1	CITOLOGIA D'ESPUT	39
3.2	CITOLOGIA D'ORINA.....	39
3.3	LIQUIDS ASCÍTIC, PLEURAL O PERICÀRDIC	39
3.4	LIQUID CEFALORAQUIDI, ARTICULAR, BAS (Broncoaspirado), BAL(Lavado broncoalveolar)	39
3.5	FROTIS EMPREMTES O RASPATS DE LESIONS SUPERFICIALS.....	39
4.	PUNCIÓ-ASPIRACIÓ AMB AGULLA FINA (PAAF)	40
5.	MOSTRES PER A INMUNOFLUORESCÈNCIA , BIÒPSIA NERVI O MÚSCUL	41

ANÀLISIS CLÍNIQUES

1. NORMES PER A L'EXTRACCIÓ DE SANG

Instruccions per al pacient

- Cal haver sopat normalment el dia anterior, abans de les 23 h.
- A partir de les 23 h només es pot:
  - beure aigua.
  - Prendre la medicació en curs.
- Cal desplaçar-se al lloc d'extraccions evitant esforços esgotadors.
- En cas de persones amb treball nocturn, o en cas de no haver seguit aquestes normes, cal comunicar-ho a la persona que fa l'extracció.
- En cas de prendre alguna medicació, cal que anoteu el nom dels medicaments a la petició.

Instruccions per a professionals .

1. Identificar activament al pacient
2. Verificar que el pacient hagi complert les instruccions prèvies.
3. Comprovació Demogràfics
  - Abans de realitzar una extracció o recollir una mostra cal revisar que la petició estigui degudament omplerta, cal que hi consti:
  - Dades demogràfiques del pacient
  - CIP
  - Metge peticionari
  - Determinacions a realitzar
  - Orientació diagnòstica.
4. Rentar-se les mans i posar-se guants
5. Realitzar l'extracció amb material de bio-seguretat i seguint les instruccions del fabricant.
  - Etiquetatge dels tubs
  - Utilitzeu les etiquetes de codi de barres subministrades per el laboratori.
  - Utilitzeu els números de forma correlativa.
  - Enganxeu el codi de barres sobre de l'etiqueta que ja porta el tub.
  - Col·loqueu l'etiqueta de forma vertical.
  - No escriviu MAI sobre el codi de barres. Si fa falta escriure alguna anotació (ex: a les corbes de glucèmia) feu-ho sobre l'espai blanc.

L'ordre recomanat d'extracció de tubs de sang , és el següent :

- Tub amb citrat per coagulació (blau)
- Tub sense anticoagulant per bioquímica.
- Tub amb EDTA per hematologia (lila)
- Xeringa de gasometria.

En el cas que sol·licitin un estudi mitjançant protocol , assegureu-vos dels tubs que cal extreure i si també inclouen mostra d'orina.

6. Col·locar l'apòsit de cel·lulosa mantenint una pressió suau sobre el punt de punció.
7. Recomana al pacient que mantingui aquesta pressió durant un temps no inferior als 5 minuts.
8. Eliminar els residus obtinguts durant el procediment de l'extracció.

2. TEST O' SULLIVAN

- Administreu a la pacient un preparat de 50 g de glucosa i, passada 1 hora, realitzeu una extracció de sang.
- Durant aquesta hora haurà d'estar asseguda a la sala d'espera, sense menjar ni fumar.
- La prova no serà vàlida si, durant el temps d'espera, fa alguna mena d'exercici físic o vomita el preparat.
- No cal estar en dejú perquè aquest factor no altera significativament el resultat.
- És IMPRESCINDIBLE que anoteu el temps d'extracció al tub SENSE TAPAR EL CODI DE BARRES .

3. CORBA DE GLUCÈMIA O TEST DE TOLERÀNCIA ORAL A LA GLUCOSA TTOG (GESTANTS)

Abans d'administrar la glucosa, cal que comproveu la glucèmia basal en sang capil·lar (Dextrostix). Si el resultat és superior a 7,8 mmol/L, cal suspendre el test.

- En primer lloc feu una extracció basal.
- Administreu a la pacient un preparat de 100 g de glucosa.
El temps comença a comptar després de la ingesta de glucosa.
- Si la gestant vomita abans d'acabar la prova, s'ha de suspendre la corba en el punt que estigui i anotar-ho a la petició.
- La gestant ha d'estar en repòs mentre dura la prova. Cal que eviteu deambular.
- És IMPRESCINDIBLE que anoteu el temps d'extracció al tubs **SENSE TAPAR EL CODI DE BARRES**.

Realització de la prova (corba de 3 hores)

1r 0 min	-----	extracció basal
2n	-----	administració de 100 g de glucosa en solució, per via oral.
3r 60 min	-----	extracció als 60 min d'haver pres la glucosa
4t 120 min	-----	extracció als 120 min d'haver pres la glucosa
5è 180 min	-----	extracció als 180 min d'haver pres la glucosa

4. CORBA DE GLUCÈMIA O TEST DE TOLERÀNCIA ORAL A LA GLUCOSA TTOG (NO GESTANTS)

Abans d'administrar la glucosa, cal que comproveu la glucèmia basal en sang capil·lar (Dextrostix). Si el resultat és superior a 7.8mmol/L, cal suspendre el test.

- En primer lloc cal fer una extracció basal.
- Administreu al pacient un preparat de 75 g de glucosa.
- El temps comença a comptar després de la ingesta de glucosa.
- Si el pacient vomita abans d'acabar la prova, s'ha de suspendre la corba en el punt que estigui i anotar-ho a la petició.
- El pacient ha d'estar en repòs mentre dura la prova. Cal que eviteu deambular.
- És IMPRESCINDIBLE que anoteu el temps d'extracció al tubs **SENSE TAPAR EL CODI DE BARRES**.

Realització de la prova (corba de 2 hores)

1r	0 min	-----	extracció basal
2n		-----	administració de 75g de glucosa en solució, per via oral.
3r	120 min	-----	extracció als 120 min d'haver pres la glucosa

5. PROVA DE LA D-XILOSA

És una prova d'utilitat en el diagnòstic de la Síndrome de malabsorció.

Fonament del procediment:

La D-Xilosa és un monosacàrid de 5 carbons que s'absorbeix passivament i sense modificar-se al budell prim, al duodè i al dejú. No li calen els enzims pancreàtics i aproximadament un 5% és eliminat sense modificar-se per la bilis.

S'administra per via oral una dosi de 25 gr. de D-Xilosa i es determina la quantitat excretada en orina durant un període de 5 hores.

Si la quantitat excretada és inferior als límits de referència es pot fer un diagnòstic de presumpció de malabsorció a nivell de budell prim.

Material necessari

Preparació amb 25 gr. de Xilosa

Demandar-la al laboratori

Preparació del pacient

- Ha d'estar 12 hores en dejú.
- Abans d'administrar la D-Xilosa ha d'orinar i llençar l'orina.

Realització de la prova:

1. Administreu per via oral el preparat amb 25 g de D-Xilosa (si és un nen o persones de baix pes, hauria de ser una dosi inferior)
2. A continuació, doneu-li 250cc. més d'aigua
3. En un recipient d'orina de 24 hores (etiquetat amb el nom del pacient) recolliu tota l'orina que es produeixi durant les **5 HORES** següents a la ingesta. Envieu-la al laboratori amb la petició corresponent.
4. A les **2 HORES** de la ingesta efectueu una extracció de sang (tub de bioquímica). Envieu-la al laboratori amb la petició corresponent.

Nota: Envieu el tub de sang i la seva petició, al laboratori, després de l'extracció. No espereu a portar-ho tot junt amb l'orina.

6. ORINA DE 24 h

- Cal que recolliu l'orina el dia abans de portar-la a l'Hospital.
- El dia abans d'entregar l'orina, quan us lleveu, orineu normalment al wàter. A partir d'aquest moment cal que recolliu tota l'orina de dia, tota la de la nit, i la primera de l'endemà.
- Recolliu l'orina al pot que us han donat i guardeu-la al frigorífic durant tot el temps que duri la recollida fins al moment de portar-la al laboratori.
- Si durant aquest període haguéssiu d'anar de ventre, intenteu orinar abans al pot per tal d'evitar pèrdues.
- Tingueu present que aquesta prova només és vàlida si recolliu correctament tota l'orina i **la porteu el mateix dia al laboratori.**

7. ORINA RECENT

7.1 RECOLLIDA EN POT ESTÈRIL

- Utilitzeu el recipient estèril, per estrenar, que us han lliurat a la consulta.
- Quan us lleveu i abans d'orinar, renteu-vos bé les mans i després els genitals amb aigua sabonosa. Esbandiu-vos amb aigua abundant i eixugueu-vos bé amb una tovallola neta.
- En orinar tingueu cura que l'orina no toqui a la pell. Si és un home, retireu la pell del penis enrere i si és una dona separeu amb la mà els llavis de la vulva.
- Elimineu el primer raig d'orina.
- Recolliu l'orina directament dins el pot que se us ha lliurat. No feu servir cap altre recipient per recollir-la.
- Procureu no tocar amb la mà la part de dins del pot.
- Assegureu-vos que el recipient està ben tancat.
- Porteu la mostra al centre de recollida, el mateix dia que l'heu recollit

7.2. RECOLLIDA AMB EL KIT DE DOS TUBS

- Utilitzeu el kit **“Sistema de recollida de mostres d'orina”** que us ha lliurat el vostre centre.
- Abans de recollir l'orina, renteu-vos bé els genitals i esbandiu-vos amb força aigua.
- Seguiu les instruccions impreses en el kit:
  1. La mostra haurà de ser de la primera hora del matí.
  2. Utilitzeu el recipient per a recollir la mostra d'orina, rebutjant el principi i la fi de l'orina. Recollirem la part mitja de la micció.
  3. Ompliu els tubs amb l'orina recollida al recipient, tireu la quantitat sobrant i el recipient.
  4. Tanqueu hermèticament els tubs.
  5. Gireu els tubs i comproveu que no hi ha pèrdua d'orina, confirmant que heu tancat bé.
- Lliureu els tubs el mateix dia que els heu recollit, al vostre centre de recollida.

7.3. ORINA PER A SEDIMENT MINUTAT

- Cal que recolliu l'orina de dues hores, preferentment a primera hora del matí.
- Abans de recollir l'orina, cal que us renteu amb aigua i sabó, us esbandiu amb força aigua i us eixugueu amb una tovallola neta.

Procediment

- En llevar-vos al matí, orineu i llenceu aquesta orina. Anoteu l'hora.
- Passades DUES HORES, orineu i recolliu TOTA L'ORINA en pot estèril .
- Tapeu aquest pot i comproveu que està ben tancat.
- Porteu la mostra al centre de recollida , el mateix dia que l'heu recollida

7.4 ORINA PER BK- LOWENSTEIN

Cal recordar que el processament d'aquestes mostres requereix prèviament un sediment patològic i l'urocultiu convencional negatiu.

- Recolliu les mostres seriades durant tres dies i guardeu-les en nevera fins al seu processament.
- L'orina millor és la de primera hora del matí.
- Recolliu-la en condicions estèrils (protocol recollida d'orina), **dins un pot estèril (no en tub).**
- Anoteu en els pots si és la 1a, 2a, o la 3a mostra. **Identifiqueu la mostra amb núm. i nom.**
- És important tenir present que per al bon rendiment de la tècnica, la quantitat d'orina té un paper fonamental.
- **Necessitem que el pot estigui ple.**

8. FEMTA: COPROCULTIU I/O ESTUDI DE DIGESTIÓ

- Cal remetre la mostra de femta en un pot estèril ben tapat.
- La quantitat de mostra ha de ser del volum d'una nou (5 ml sí són líquides)
- Eviteu omplir el pot fins dalt de tot.
- Porteu el pot el més aviat possible al vostre centre de recollida de mostres. Es pot guardar com a màxim 4 hores a la nevera.

9. FEMTA: ROTAVIRUS I ADENOVIRUS

- Només per nens menors de 5 anys.
- Cal remetre la mostra de femta en un pot estèril ben tapat.
- **Eviteu omplir el pot fins dalt de tot.**
- Envieu el pot al més aviat possible al laboratori.

Observacions

- El mateix pot de femta per coprocultiu serveix per estudiar rotavirus i adenovirus.
- Si és impossible enviar femta perquè hi ha molta diarrea, es pot recollir amb un escovilló estèril amb medi de conservació. (En aquest cas, si hi ha coprocultiu envieu 2 escovillons)
- No s'acceptaran mostres que ocupin més de la meitat del recipient de recollida ni tampoc aquells recipients que estiguin bruts per fora degut al risc de contaminació.

10. FEMTA : ESTUDI DE SANG OCULTA

- No cal que seguiu cap dieta especial.

Cal que recolliu la femta i munteu el col·lector tal i com indiquen les instruccions.

- Desenroscar el tap verd i extreure el bastonet.
  - Posar en contacte la punta amb la femta i fer-la lliscar dibuixant línies horitzontals i verticals.
  - N'hi ha prou amb poca quantitat de mostra.
  - Ficar el bastonet amb cura dins el col·lector, tapar-lo bé i agitar durant uns segons.
  - Retornar-lo el més aviat possible al vostre centre de recollida. Mentrestant, conservar-lo a la nevera.
- Porteu la mostra al centre de recollida de mostres en un termini màxim de 7 dies.

OBSERVACIÓ

- No s'acceptaran aquells recipients que estiguin bruts per fora degut al risc de contaminació.

11. FEMTA: ESTUDI PARASITOLÒGIC

Cal recordar-li al pacient que al KIT s'hi troben les instruccions de recollida.

El kit està compost per :

- Un contenidor estèril buit.
- Un contenidor de recollida de paràsits amb MIF
- Un vial de vidre topazi (LUGOL)

INSTRUCCIONS

Defegueu en un recipient net i sec. Eviteu que la femta es contamineu amb orina o aigua. Cada mostra que recolliu ha de ser d'una defecació diferent.

En el contenidor estèril buit:

- Poseu una quantitat de femta de la mida d'una cullerada sopera dins del contenidor estèril buit.
- Guardeu-ho a la nevera

En el contenidor amb MIF (líquid taronja):

- Afegiu el contingut del VIAL petit de vidre dins el contenidor de plàstic amb MIF.
- Barregeu els dos líquids.
- Agafeu amb la cullereta del tap una petita porció de femta de la mida d'un cigró (preferentment de les parts amb moc, sang...) i introduïu-la en el contenidor.
- Tanqueu bé i agiteu fortament.
- **Guardeu-ho a temperatura ambient**

12. FEMTA: CINTA DE GRAHAM PER INVESTIGACIÓ D'OUS D'OXIÛRS

- Utilitzeu el portaobjectes amb la cinta adhesiva que us han subministrat.
- El moment de recollir la mostra és durant el mati, abans de defecar o dutxar-se.
- La nit anterior es rentarà la zona perianal (anus). A partir d'aquest moment no es tornarà a rentar i s'evitarà la defecació fins després de la recollida de la mostra.
- Per recollir la mostra, estireu la pestanya desenganxant la cinta adhesiva del porta i deixant però, el tros que està enganxat per sota de l'altre extrem.
- Apliqueu la cinta per la part adhesiva sobre els marges del anus, realitzeu una pressió suau, retireu la cinta i torneu-la a enganxar sobre el vidre.
- No enganxeu res damunt la cinta adhesiva.
- Introduïu el portaobjectes en un sobre, poseu-hi el nom del pacient i porteu-lo al centre de recollida de mostres.

13. ESPUT

- La recollida es farà preferentment a primera hora del matí.
- Abans de recollir l'espüt feu un rentat abundant de la boca, només amb aigua.
- Tossiu i expectoreu directament al pot que se us ha lliurat. L'espüt ha de ser profund, procureu que no sigui saliva.
- Lliureu el pot al laboratori el mateix dia.

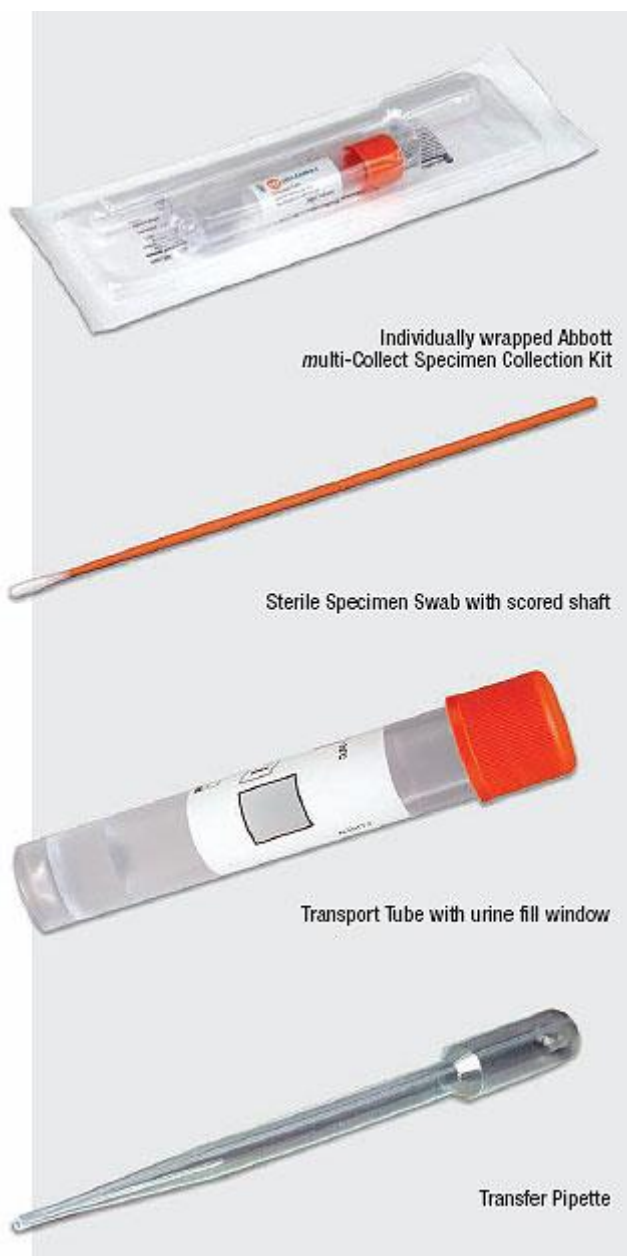
OBSERVACIONS

Per al BK i cultiu Löwenstein o micobacteriològic

- Recolliu mostres seriades durant tres dies i guardeu-les a la nevera ben tapades. Anoteu al pot si és la 1a, 2a o 3a mostra.
- Un cop obtingudes totes les mostres, porteu-les al centre de recollida de mostres, identificades amb el nom.

14. EXSUDAT URETRAL

- La presa de mostra cal fer-la a primera hora del matí, abans de la primera micció.
- Recollir la mostra amb un escovilló per la recollida específica de mostres uretrals i amb medi de transport (tenen la torunda i la barnilla més fines).
- Agafeu l'escovilló per la barnilla de plàstic. No toqueu l'extrem de cotó amb els dits.
- Introduir la punta blanca de l'escovilló entre 2-4 cm dins la uretra.
- Rotar suaument l'escovilló durant 2-3 segons per assegurar una quantitat de mostra adequada i retirar-lo amb cura.
- Introduïu l'escovilló dins el tub i tanqueu-lo bé.
- Sempre que sigui possible recollir una altra mostra per fer una extensió en un portaobjectes. Envieu-la al laboratori amb l'escovilló (t° ambient).

OBSERVACIONS

Per sospita de gonocòccia:

- Un cop recollit l'exsudat, enviar immediatament al laboratori. Si no és possible guardar-ho a temperatura ambient.
- **NO HO GARDEU A LA NEVERA.**

Heu de tenir en compte que el gonococ suporta molt malament la dessecació i el fred.

Per sospita de Clamídia:

- .Per fer PCR de Clamídia

RECOLLIDA MOSTRES PER PCR DE CHLAMYDIA TRACHOMATIS

Kit de recollida: Abbott multi-Collect Specimen Collection Kit.

El Kit consta de:

- Tub de transport (tap taronja) que conté 1.2 ml de medi de transport.

- Un escovilló estèril per recollir les mostres endocervicals, vaginals i uretrals
- Pipeta per transferir mostres de orina.

Emmagatzemar a T^a ambient (entre 15°-30° C)

Recollida de mostres uretrals

- El pacient ha d' estar un mínim de 1 hora sense orinar abans de la recollida de la mostra.
- Obrir el sobre que conté l' escovilló estèril amb precaució de no tocar la punta.
- Introduir la punta blanca de l' escovilló entre 2-4 cm dins la uretra.
- Rotar suaument l' escovilló durant 2-3 segons per assegurar una quantitat de mostra adequada. I retirar-lo amb cura.
- Obrir el tub de transport (tap taronja) i introduir l' escovilló, assegurant-nos de que la punta blanca queda submergida en el medi de transport.
- Trencar el pal de l' escovilló per la línia indicada.
- Tancar el tub de transport amb el seu tap, assegurant-nos que queda ben tancat i no es perd medi de transport.
- Identificar el tub de transport amb l' etiqueta de codi de barres d' identificació del pacient.
- Transportar el tub a un a T^a d' entre 2°- 30°C.

Si no es possible realitzar el frotis uretral es pot remetre mostra d' orina

- El pacient ha d' estar un mínim de 1 hora sense orinar abans de la recollida de la mostra.
- En un pot de recollida d' orina (no està inclòs en el kit) recollir els primers 20-30 ml de la micció.
- Obrir el tub de transport (tap taronja).
- Amb l' ajuda de la pipeta que conté el kit, transferir la orina recollida en el pot dins el tub de transport, fins que el volum d' orina arribi aproximadament a la meitat de la finestra indicadora del tub de transport.
- Tancar el tub de transport amb el seu tap, assegurant-nos que queda ben tancat i no es perd medi de transport.
- Identificar el tub de transport amb l' etiqueta de codi de barres d' identificació del pacient.
- Transportar el tub a un a T^a d' entre 2°- 30°C.

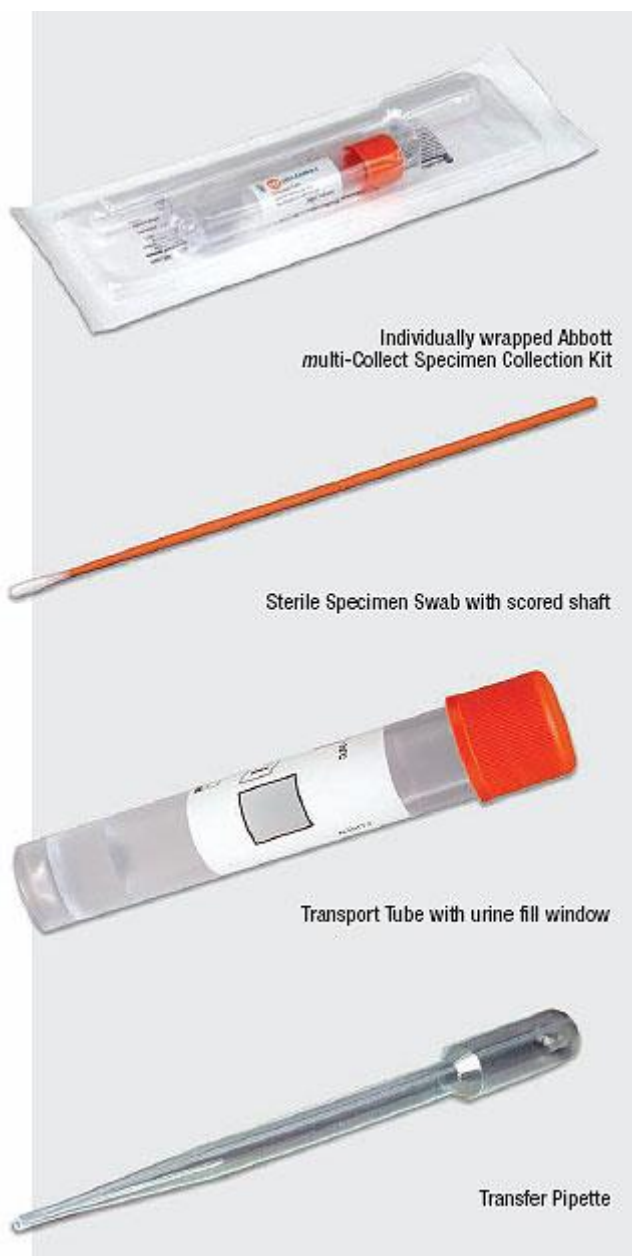
Precaucions

- La presència de sang, moc, agents espermicides, lubricants, pomades o altres potencials contaminants poden interferir i/o inhibir la detecció de DNA per PCR a temps real.

15. EXSUDAT VAGINAL-ENDOCERVICAL

- La millor mostra per recollir és l'exsudat endocervical. De totes maneres intentarem sempre que es pugui dues mostres:
  - exsudat endocervical.
  - exsudat vaginal
- Recolliu les mostres amb escovillons amb medi de transport.
- Remeteu els dos escovillons al laboratori.
- Sempre que sigui possible recolliu un altre escovilló sense medi, per fer una extensió en un portaobjectes. Enviar-ho temperatura ambient.

OBSERVACIONS

Per sospita de gonocòccia:

- Un cop recollit l'exsudat, enviar immediatament al laboratori. Si no és possible guardar-ho a temperatura ambient. **NO HO GARDEU A LA NEVERA.**

Heu de tenir en compte que el gonococ suporta molt malament la dessecació i el fred.

Per sospita de Clamídia:

Abans de recollir la mostra és necessari netejar el moc cervical amb una turunda seca i rebutjar-la.

- .Per fer PCR de Clamídia

RECOLLIDA MOSTRES PER PCR DE CHLAMYDIA TRACHOMATIS

Kit de recollida: Abbott multi-Collect Specimen Collection Kit.

El Kit consta de:

- Tub de transport (tap taronja) que conté 1.2 ml de medi de transport.

- Un escovilló estèril per recollir les mostres endocervicals, vaginals i uretrals.
  - Pipeta per transferir mostres de orina.
- Emmagatzemar a T^a ambient (entre 15°-30° C)

Recollida de mostres endocervicals

- Obrir el sobre que conté l' escovilló estèril amb precaució de no tocar la punta.
- Introduir la punta blanca en el canal endocervical.
- Rotar suaument l' escovilló durant 15-30 segons per assegurar una quantitat de mostra adequada. I retirar-lo amb cura.
- Obrir el tub de transport (tap taronja) i introduir l' escovilló, assegurant-nos de que la punta blanca queda submergida en el medi de transport.
- Trencar el pal de l' escovilló per la línia indicada.
- Tancar el tub de transport amb el seu tap, assegurant-nos que queda ben tancat i no es perd medi de transport.
- Identificar el tub de transport amb l' etiqueta de codi de barres d' identificació del pacient.
- Transportar el tub a un a T^a d' entre 2°- 30°C.

Recollida de mostres vaginals

- Obrir el sobre que conté l' escovilló estèril amb precaució de no tocar la punta.
- Introduir la punta blanca uns 5 cm dins la vagina.
- Rotar suaument l' escovilló durant 15-30 segons per assegurar una quantitat de mostra adequada. I retirar-lo amb cura.
- Obrir el tub de transport (tap taronja) i introduir l' escovilló, assegurant-nos de que la punta blanca queda submergida en el medi de transport.
- Trencar el pal de l' escovilló per la línia indicada.
- Tancar el tub de transport amb el seu tap, assegurant-nos que queda ben tancat i no es perd medi de transport.
- Identificar el tub de transport amb l' etiqueta de codi de barres d' identificació del pacient.
- Transportar el tub a un a T^a d' entre 2°- 30°C.

Si no es pot remetre mostra vaginal-endocervical es pot remetre mostra d' orina

- El pacient a d' estar un mínim de 1 hora sense orinar abans de la recollida de la mostra.
- En un pot de recollida d' orina (no està inclòs en el kit) recollir els primers 20-30 mL de la micció.
- Obrir el tub de transport (tap taronja).
- Amb l' ajuda de la pipeta que conté el kit, transferir la orina recollida en el pot dins el tub de transport, fins que el volum d' orina arribi aproximadament a la meitat de la finestra indicadora del tub de transport.
- Tancar el tub de transport amb el seu tap, assegurant-nos que queda ben tancat i no es perd medi de transport.
- Identificar el tub de transport amb l' etiqueta de codi de barres d' identificació del pacient.
- Transportar el tub a un a T^a d' entre 2°- 30°C.

Precaucions

- La presència de sang, moc, agents espermicides, lubricants, pomades o altres potencials contaminants poden interferir i/o inhibir la detecció de DNA per PCR a temps real.

16. EXSUDAT FARINGI

- Recolliu la mostra amb un escovilló amb medi de transport, prenent-la en el lloc de la infecció.
- Amb l'ajut d'un depressor de llengua, obriu la boca del pacient i amb un escovilló toqueu el fons de la gola, les amígdales, foses tonsil·lars o qualsevol altre lloc on hi hagi inflamació, exsudat o ulceració.
- Cal evitar tant en introduir l'escovilló com en treure'l, tocar qualsevol part de la llengua o llavis.
- Torneu a introduir l'escovilló en el tub. La punta de l'escovilló ha de quedar submergida dins el medi de transport del fons del tub.

Nota: En cas de detecció ràpida de **S. pyogenes** és imprescindible recollir dues mostres.

17. EXSUDAT ÒTIC

- Recolliu la mostra amb un escovilló amb medi de transport.
- Desinfecteu prèviament el pavelló òtic.
- Si hi ha supuració, la presa de mostra es fa directament amb l'escovilló. Aquesta es tornarà a introduir dins del tub amb la punta submergida en el medi de transport del fons del tub.
- Si la manifestació clínica és un furóncol o no hi ha supuració perquè no s'ha trencat la membrana del timpà, s'ha d'obtenir la mostra per punció amb agulla i xeringa estèrils.

18. LESIONS CUTÀNIES PER A ESTUDI MICOLÒGIC

- Netegeu la lesió amb alcohol al 70%. **No feu servir mai alcohol iodat.**

Mostres de pell

Escames: raspeu les vores (perifèria) de la lesió amb un bisturí.

Lesions exsudatives: recolliu l'exsudat amb escovilló estèril amb medi de conservació.

En el cas de pitiriasis versicolor apliqueu un tros de "cinta adhesiva" transparent sobre la lesió, estireu enèrgicament i adhereu-lo sobre un portaobjectes.

Mostres d'ungles

Preneu una mostra de l'ungla i de la zona del voltant.

Mostres de pèl

Preneu una mostra d'aquest i de les escames de cuir pilós.

- Poseu la mostra dins un pot estèril ben tapat.

Per investigació de llevats, preneu la mostra amb un escovilló amb medi de conservació.

19. LÍQUIDS ORGÀNICS (ascític, pleural, sinovial). LÍQUID CEFALORAQUIDI.

Recollida per bioquímica i recompte cel·lular

Per bioquímica i recompte cel·lular, recolliu **com a mínim 2** tubs :

1. Tub de tap verd estèril sense additius.
2. Tub de tap verd estèril sense additius afegint-hi 2 ó 3 gotes d'heparina en cas de líquids orgànics o bé un tub verd amb Heparina Sòdica. No afegir heparina al líquid cefaloraquidi.
3. En el cas de que sigui molt hemàtic, cal recollir també líquid en un tub d'Edta.

per pH cal recollida en xeringa de gasometria.

Recollida per microbiologia

- Tub de tap verd estèril sense additius, amb condicions extremes d'asèpsia (anoteu el tipus de mostra al tub).

Pel cultiu convencional o bacteriològic la quantitat mínima és de 2 ml.

Pel cultiu BK-Löwenstein o micobacteriològic la quantitat mínima és de 5 ml.

Recollida per Anat Patològica

- Tub de tap verd estèril sense additius.

20. SEMEN: ESTUDI DE FERTILITAT

- Guardeu abstinència sexual de dos a set dies. Això comporta no tenir cap pèrdua de semen ja sigui per masturbació o qualsevol altre pràctica.
- Renteu-vos les mans i el genitals amb aigua sabonosa i aclariu bé amb aigua.
- No us poseu pomades les vuit hores abans de la recollida de la mostra.
- Heu d'obtenir el semen per masturbació.
- Recolliu tot al semen al pot que se us ha lliurat. No s'admetrà cap altre recipient i tampoc és vàlid el preservatiu.
- Si es perd una mica de semen s'ha de tornar a recollir un altre dia en un altre pot.
- Anoteu al pot l'hora d'obtenció del semen.
- Lliureu el pot al centre de recollida com a màxim una hora després d'haver-lo recollit.

NO REFRIGEREU LA MOSTRA

A fi de millorar la qualitat dels resultats analítics de l'estudi del seminograma, el Consorci de Laboratoris Intercomarcal (CLI) posa a disposició dels usuaris del Alt Penedès, Garraf i Anoia diferents punts de recepció de la mostra de semen, a utilitzar segons conveniència de cada usuari:

PREVIA PROGRAMACIÓ

Per programar, trucar al TEL 93.892.25.68 de 8:00 a 17:00 h.

Llocs de recepció:

Laboratori de Vilafranca (Hospital del Consorci Sanitari de l'Alt Penedès)
Laboratori de Sant Pere de Ribes (Hospital Residència Sant Camil)
Laboratori d' Igualada (Hospital del Consorci Sanitari de l'Anoia)

21. SEMEN: CONTROL POST-VASECTOMIA

- Guardeu abstinència sexual de dos a set dies. Això comporta no tenir cap pèrdua de semen ja sigui per masturbació o qualsevol altre pràctica.
- Renteu-vos les mans i el genitals amb aigua sabonosa i aclariu bé amb aigua.
- No us poseu pomades les vuit hores abans de la recollida de la mostra.
- Heu d'obtenir el semen per masturbació.
- Recolliu tot el semen al pot que se us ha lliurat. No s'admetrà cap altre recipient i tampoc és vàlid el preservatiu.
- Si es perd una mica de semen s'ha de tornar a recollir un altre dia en un altre pot.
- Anoteu al pot l'hora d'obtenció del semen.
- Lliureu el pot al centre de recollida com a màxim una hora després d'haver-lo recollit.

A fi de millorar la qualitat dels resultats analítics de l'estudi del seminograma, el Consorci de Laboratoris Intercomarcal (CLI) posa a disposició dels usuaris del Alt Penedès, Garraf i Anoia diferents punts de recepció de la mostra de semen, a utilitzar segons conveniència de cada usuari:

PREVIA PROGRAMACIÓ

Per programar, trucar al TEL 93.892.25.68 de 8:00 a 17:00 h.

Llocs de recepció:

Laboratori de Vilafranca (Hospital del Consorci Sanitari de l'Alt Penedès)
Laboratori de Sant Pere de Ribes (Hospital Residència Sant Camil)
Laboratori d' Igualada (Hospital del Consorci Sanitari de l'Anoia)

22. SEMEN: CULTIU

- No cal guardar abstinència sexual. No utilitzeu preservatiu
- Renteu-vos les mans i el genitals amb aigua sabonosa i aclariu bé amb aigua.
- Recolliu tot el semen al pot que se us ha lliurat. No s'admetrà cap altre recipient i tampoc és vàlid el preservatiu.
- Lliureu el pot a la consulta externa o al laboratori el més aviat possible.

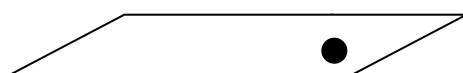
No cal programar

23. SANG FRESCA: EXTENSIÓ PER A REVISIÓ AL MICROSCOPI

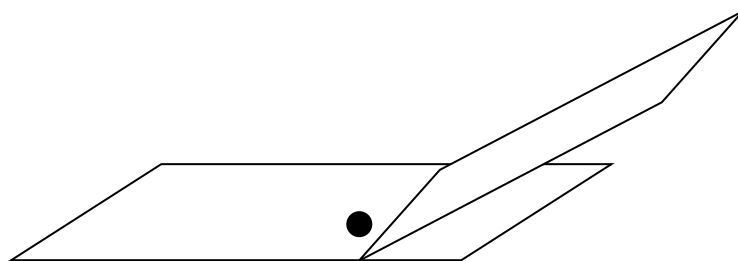
És important que l'extensió estigui **ben feta**, si no les cèl·lules no es visualitzen bé al microscopi i el resultat no és fiable.

TÈCNICA

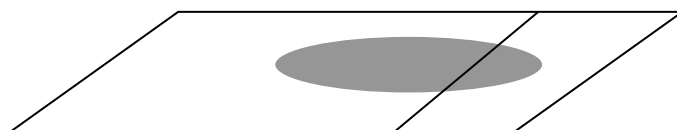
- Posar una gota no gaire grossa de sang en el centre d'un portaobjectes, a 1 o 2 cm d'un extrem.

- Agafar un altre porta. Aquest ha de ser de cantells esmerilats. Posar un extrem per davant de la gota de sang formant un angle de 45° i fer-lo lliscar endarrere fins que toqui la gota, d'aquesta manera la sang s'escampa en la línia de contacte dels dos portaobjectes.

- En aquest moment fer un moviment suau i amb velocitat constant en la direcció oposada al lloc on hem posat la gota de sang.

Si degut a la manca de pràctica no us queda bé l'extensió, no és imprescindible que la feu.

Envieu el tub d'EDTA en bones condicions i el laboratori d'hematologia ja s'ocuparà de realitzar-la.

24. DETECCIÓ HELICOBACTER PYLORI

El Test de l'alè s'ha substituït pel l'estudi de l'antigen d'Helicobacter en femta

Instruccions de recollida de la mostra per donar al pacient:

1. Eviteu el consum d'omeprazole durant 2 setmanes i d'antibiòtics durant 4 setmanes, abans de realitzar la prova.
2. Recolliu una mostra de femta, de la mida d'una nou, al pot que us han lliurat.
3. Tapeu bé el pot i guardeu-lo a la nevera fins al moment de portar-lo al centre.

El control post tractament no s'ha de fer abans de 4 setmanes d'haver-lo finalitzat.

La mostra obtinguda cal conservar-la en nevera i portar-la al laboratori tan aviat com es pugui.

MATERIAL NECESSARI

Un pot de plàstic, estèril, de boca ampla i tap de rosca

25. HEMOCULTIU

25.1. HEMOCULTIU ADULTS

Material necessari:

- Flascons d'hemocultiu convencional aerobi (tap blau) i anaerobi (tap vermell).
- O bé flascons d'hemocultiu amb resina aerobi (tap verd) i anaerobi (tap taronja)
- cinta de goma per la compressió
- xeringues i agulles de punció IV
- gasses estèrils
- guants estèrils
- alcohol de 70%
- alcohol iodat o solució iodada.

Obtenció de la mostra:

1. Preparar els flascons, treure el tap i desinfectar amb solució iodada, deixar assecar 1 minut

Punxar 2 flascons (un flascó amb tap vermell "anaerobi", i un flascó amb tap blau "aerobi" s'anomenen BACT/ALERT). Si són de resina els taps són taronja per "l'anaerobi" i verd per "l'aerobi".

2. Localitzar per palpació la vena a punxar. Per cada extracció utilitzarem una vena diferent. El temps mínim per extracció serà de 30 minuts (una hora seria l'òptim) .

3. Netejar la superfície d'extracció primer amb alcohol iodat. (La neteja s 'ha de començar sempre des de el centre a la perifèria) .

4. Repetir el pas anterior amb alcohol de 70, deixar assecar 1 minut

5. Treure un volum de 5 cc com a mínim per flascó. Vigilar no tocar amb l'agulla el camp desinfectat (haurem de treure 10 cc per extracció).

Penseu que el volum és una premissa important, donada la dilució que es fa amb el medi de cultiu. Mínim 5cc, màxim 10 cc.

6. Punxar els flascons, començant per els anaerobis.

7. Portar els flascons amb petició a MICROBIOLOGIA.

NOTES IMPORTANTS:

Els nous flascons BACT/ALERT porten codi de barres, NO COL·LOCAR RES PER DAMUNT, teniu lloc suficient per l'etiqueta a la part inferior del flascó. Els nous hemocultius es demanen a Microbiologia.

25.2. HEMOCULTIU PEDIÀTRIC**Material necessari:**

- Flascons d'hemocultiu aerobi (Pedi-BacT, tap groc).
- cinta de goma per la compressió
- Xeringues i agulles de punció IV
- gasses estèrils
- guants estèrils
- alcohol de 70%
- alcohol iodat o solució iodada.

Obtenció de la mostra:

1. Preparar el flascó, treure el tap i desinfectar amb solució iodada, deixar assecar 1 minut
  2. Localitzar per palpació la vena a punxar. Per cada extracció utilitzarem una vena diferent. El temps mínim per extracció serà de 30 minuts (una hora seria l'òptim).
  3. Netejar la superfície d'extracció primer amb alcohol iodat. (La neteja s'ha de començar sempre des de el centre a la perifèria) .
  4. Repetir el pas anterior amb alcohol de 70, deixar assecar 1 minut
  5. Treure un volum de 2 cc com a mínim per flascó. Vigilar no tocar amb l'agulla el camp desinfectat.
- Penseu que el volum és una premissa important, donada la dilució que es fa amb el medi de cultiu. Mínim 2 cc, màxim 4 cc.
6. Punxar el flascó (prèviament desinfectat), sense tocar cap superfície.
  7. Portar el flascó amb petició a MICROBIOLOGIA.

NOTES IMPORTANTS:

Els nous flascons BACT/ALERT porten codi de barres, NO COL·LOCAR RES PER DAMUNT, teniu lloc suficient per l'etiqueta a la part inferior del flascó.
Els nous hemocultius es demanen a Microbiologia.

26. SANG PER L'ANÀLISI DE CRIOGLOBULINES

- Utilitzar un tub de sèrum de bioquímica prèviament escalfat a 37 °C en un bany/estufa o entre les mans.
- Extreure 10 ml de sang amb el tub calent, i retornar-lo a la estufa a 37°C fins que es faci completament la retracció del coàgul (si no es treballa amb extracció al buit i s'utilitza xeringa, aquesta ha d'estar també a 37°C).
- Un cop s'ha completat la retracció del coàgul, centrifugar la mostra.
- Es preferible portar el tub al laboratori immediatament després de l'extracció per centrifugar ràpidament i separar el sèrum . Si no es pot centrifugar, assegurar-se que la retracció del coàgul es produeix amb el tub en calent.
- Assenyalar el tub amb retolador o alguna marca per indicar que l'extracció s'ha realitzat correctament.

IMPORTANT: si no es compleix algun dels punts d'extracció o transport cal rebutjar la mostra, afegir als resultats el comentari "Mostra remesa en condicions no adequades" i comunicar-ho al centre d'extracció.

ANATOMIA PATOLÒGICA

1. BIOPSIES O PECES QUIRÚRGIQUES

- Els recipients que contenen les mostres han d'anar ben retolats, indicant clarament el nom del pacient.
- La peça ha de ser col·locada sense demora al recipient, submergida en el líquid fixador.
- S'utilitzarà sempre com líquid fixador: **FORMOL TAMPONAT AL 4 %** . És important que el fixador que es tingui emmagatzemat estigui ben tancat. **NO ES NECESSARI QUE ES CONSERVI EN FRIGORÍFIC.**
- El recipient que contingui la mostra ha de ser de **boca ampla** per tal que la mostra pugui entrar i sortir fàcilment, i així una vegada a dins conservi al màxim la seva forma original.
- El volum del líquid fixador que contingui el recipient ha de ser **10 VEGADES MAJOR** que el volum de la peça. Per tant, el recipient que contingui la mostra ha de ser 10 vegades major que ella.
- Si no es pot remetre el material al més aviat possible al laboratori, es deixarà en el recipient adequat ben tancat a **TEMPERATURA AMBIENT.**
- Les peces d'exèresis quirúrgiques (còlon, mama, úter, ganglis, etc.) es recomana que es remetin en fresc durant les hores de funcionament del servei, i si no és possible, actuar com s'indica anteriorment.

2. CITOLOGIES GINECOLÒGIQUES

Preses cèrvicovaginals

- 1.1 Extensió de les preses vaginals, ectocervical i endocervical en un sol portaobjectes i fixació immediata amb Cytospray. S'aconsella que la presa es faci amb Cytobrush.

Preses endometrials

- 2.1 Extensió en portaobjectes i fixació immediata amb Cytospray.

NOTA: El portaobjectes ha d'estar ben identificat amb el nom de la pacient en llapis i acompanyada del full de petició.

3. CITOLOGIA GENERAL

Les mostres sempre han d'anar ben identificades (laminetes, xeringues, tubs...) i acompanyades del full de petició corresponent.

3.1 CITOLOGIA D'ESPUT

- Recollir un esput durant tres dies consecutius.
- La mostra s'haurà d'obtenir al matí, en dejú, previ rentat de la boca.
- S'ha d'aconseguir una bona mostra (que no sigui salival), mitjançant una tos profunda amb prèvia realització de maniobres de "clapin".
- Es diposita en un recipient de boca ample.

Remetre al laboratori, si és possible el mateix dia de la recollida i fixar-ho amb alcohol etílic al 50%.

3.2 CITOLOGIA D'ORINA.

- Recollir una mostra durant tres dies consecutius.
- L'orina ha de ser de qualsevol hora del dia menys la primera després de llevar-se.

Es pot menjar i beure. És important recollir l'orina després de fer una activitat física (passejar, caminar...)

En el pot de recollida hi ha d'haver alcohol etílic al 50%.

3.3. LIQUIDS ASCITIC, PLEURAL O PERICARDIC

Remetre el líquid immediatament al Servei d'Anatomia Patològica.

S'ha de afegir una quantitat igual d'alcohol al 50 % si el líquid és clar i al 70 % si el líquid és dens o hemorràgic.

3.4. LIQUID CEFALORAQUIDI, ARTICULAR, BAS (Broncoaspirado), BAL (Lavado broncoalveolar)

Remetre les mostres immediatament al Servei d'Anatomia Patològica.

3.5. FROTIS EMPREMTES O RASPATS DE LESIONS SUPERFICIALS

Escampar delicadament sobre un porta i fixar immediatament amb cytospray.

4. PUNCIÓ-ASPIRACIÓ AMB AGULLA FINA (PAAF)

PAAF DE LESIONS SÒLIDES aconsellable xeringa de 20 cc i pistola CAMECO

- Amb el material obtingut es fan extensions: dues assecades a l'aire i dues assecades amb alcohol.
- Amb la resta de material es fa un rentat d'agulla en un tub de formol.

PAAF DE QUIST

- S'ha de afegir una quantitat igual d'alcohol al 50% si el líquid és clar, i al 70% si el líquid és dens o hemorràgic.

PAAF DE GREIX

- Amb tot el material que s'obté es fa un rentat d'agulla en un tub amb formol.

5. MOSTRES PER A IMMUNOFLUORESCÈNCIA , BIÒPSIA NERVI O MÚSCUL

Es remet al laboratori en fresc, amb una gasa humida en sèrum fisiològic. Prèviament s'avisarà al patòleg, ja que s'ha d'enviar la mostra a un altre un centre extern, on es farà el diagnòstic.

Les mostres per a immunofluorescència poden enviar-se també en medi de Michel.